

GENERAL
ON
DAY,

Dear Lord Rothschild, 2nd, 1917.

I have much pleasure in conveying to you, on behalf of His Majesty's Government, the following declaration of their views with Jewish Zionist aspirations and the establishment of a national home for the Jewish people, and will use their best endeavours to carry out this object, it being their wish that nothing should be done which might prejudice the civil and religious rights of the non-Jewish population in Palestine, or the rights of other peoples living in any other country.

בכוח הזכות הזכות המשפטית של עם ישראל על ארץ ישראל

M. J. B. J. J.

LEAGUE OF NATIONS.

אסתר צו בכוח הזכות
ההיסטוריה של הציונות

MANDATE FOR PALESTINE.

TOGETHER WITH A

NOTE BY THE SECRETARY-GENERAL
RELATING TO ITS APPLICATION

כותבי הספרון:

תום ניסני

זאב ז'בוטינסקי

ד"ר עמנואל נבון

עורך ראשי:

רון שובל - מייסד תנועת "אם תרצו"

סייעו בעריכה והפקה:

אלון שוורצר

מתן פלג

עיצוב:

אסתי עליאש

אם תרצו

ציונות להיות או לחדול

(ע"ר) מס' 58041662

טל: 072-2146237 • פקס: 02-5323002

ת.ד. 53204, ירושלים 91531

פרק ראשון

מבוא: בכוח הזכות

”ארץ־ישראל לא בזכות הכוח,

אלא בכוח הזכות...”

מנחם בגין

”גורל ישראל תלוי בשני דברים:

בכוחה ובצדקתה...”

דוד בן גוריון

בשנים האחרונות מתרכז השיח הישראלי בהכרה כי זכותו של עם ישראל לקיים מדינה ריבונית בארץ־ישראל נשענת על טיעונים ביטחוניים. השיח על אודות זכותנו על הארץ, מן הבחינה הדתית וההיסטורית ובפרט מבחינת המשפט הבינלאומי, נזנח ונעדר אף מטיעוניהם של מנהיגינו, בבואם לדון בפתרון מדיני עתידי כלשהו.

האמונה בצדקת הדרך היא הכוח שבזכותו ניתן יהיה להמשיך את המפעל הציוני. הצבת העובדות ההיסטוריות על השולחן היא הבסיס אשר בעזרתו ניתן לעורר את השיח הציבורי ואת הדיון בנושא זכותנו על ארץ־ישראל. לצד זכותנו הטבעית על הארץ, חשוב לזכור שלעם היהודי ישנה זכות משפטית בלתי ניתנת לערעור על ארץ־ישראל, זכות שתוצג בספרון זה.

העם היהודי צריך לחזור לשורשיו, לזכור מאין הגיע ולהאמין בצדקת דרכו. עלינו להכיר את עברנו ואת ההיסטוריה, שמובילה בכללותה למסקנה אחת ברורה - הזכות המשפטית והפוליטית על ארץ־ישראל נתונה בידי היהודים, עובדתית.

ספרון זה נועד בראש ובראשונה לקהל הישראלי. על פניו, ניתן היה להניח כי הציבור הישראלי יהיה בקיא בטענות ובעובדות שיוצגו בספרון זה, אך במציאות אין זה כך. הקורא הישראלי הממוצע יגלה מידע חדש ואף יופתע מן הנתונים, זאת כיוון שחומר זה מעולם לא הוצג בפניו, לא במערכת החינוך, לא באמצעי התקשורת למיניהם ולא באקדמיה הישראלית. במקביל, דווקא גלגלי התעמולה האנטי־ישראלית פועלים ביתר שאת בקידום נרטיב מוטה שעושה עוול לאמת. על כן, משמעותו של ספרון זה כפולה ומכופלת. ברצוננו להציג את המציאות

כפי שהיא בפני הקורא, למען ירחיב ידיעותיו ויכיר את העובדות לאשורן.

בספרון יוצג תהליך משפטי שהחל הלכה למעשה בהצהרת בלפור בשנת 1917, שבה הוגדרה, בתמציתיות, מטרת הקמתה של המדינה היהודית. החלטת חבר הלאומים (1922) לאשר את מסמך "המנדט עבור פלשתינה", העניקה לה את הגושפנקה הרשמית של המשפט הבינלאומי. "המנדט על פלשתינה" היה מסמך משפטי המחייב את שלטון המנדט הבריטי לספק את כל הפרטים והאמצעים להקמת המדינה היהודית בארץ־ישראל.

יותר משלושה עשורים שגורל אזורים שונים מארץ־ישראל הנמצאים בריבונות ישראלית נידונים חדשות לבקרים לגחמות, מניפולציות, ומשאים ומתנים פוליטיים תוך קידום נרטיבים זרים. נרטיבים אלו מערערים על זכותו של העם היהודי להגדיר עצמו בחבלי מולדתו. על העולם, ויותר מכך, עלינו - היהודים והישראלים - לזכור מי הוא הריבון החוקי על ארץ־ישראל. למי הארץ שייכת בכוח הזכות ולא בכוח הזרוע, מכוח התנ"ך וההיסטוריה, ולמי ניתנה הזכות המעוגנת על פי המשפט הבינלאומי. ספרון זה יעסוק בעובדות הנוגעות לזכות המשפטית הבינלאומית שניתנה לעם היהודי להקמת מדינה יהודית בארץ־ישראל, "מתוקף זכותנו החוקית..."

"בכח הזכות - הזכות המשפטית של עם ישראל על ארץ־ישראל" הוא ספרון שלישי בסדרת ספרוני "בכוח הזכות" אשר הוציאה לאור תנועת "אם תרצו" מתחילת שנת תשע"ג. הראשון בסדרה הינו "המדריך למהפכן הציוני", אחריו יצא הספרון "שקר הפליטים הפלסטינים" ובהמשך יראו אור ספרונים נוספים. סדרת "בכוח הזכות" מתווספת לשורת חומרי הסברה איכותיים שהתנועה הפיצה בשנים האחרונות, כשבראשם הספר "אם תרצו - כוכב מישראל", ספרו של רונן שובל יו"ר ומייסד "אם תרצו", המהווה מניפסט לציונות המתחדשת של דורנו, הספרון "נכבה חרטא - המלחמה על האמת" מאת ארז תדמור ואראל סג"ל, עלוני "אם תרצו", עלון "הציוני" ועוד כתבי הגות נוספים.

פרק שני

הכול מתחיל ב... מגילת העצמאות

מגילת העצמאות היא המסמך המכונן של מדינת ישראל. אנו יודעים לצטט חלקים ממנה ובוודאי את הרישא והסיפא שלה (בחקי קולו המרטיט של בן גוריון). אולם, לא תמיד אנו מבחינים בפסקה החמישית של המגילה, שבה גלום התוקף הבלתי ניתן לערעור של זכותנו המשפטית הבינלאומית על ארץ־ישראל.

”זכות זו הוכרה בהצהרת בלפור מיום ב' בנובמבר 1917 ואושרה במנדט מטעם חבר הלאומים, אשר נתן במיוחד תוקף בין־לאומי לקשר ההיסטורי שבין העם היהודי לבין ארץ־ישראל ולזכות העם היהודי להקים מחדש את ביתו הלאומי.”¹ (מתוך מגילת העצמאות)

<http://main.knesset.gov.il/About/History/Pages/Declaration.aspx> 1

לפני הקמת המדינה, הציונות המודרנית פעלה על מנת להקים בית לאומי ליהודים בארץ־ישראל. הכוחות שפעלו לשם כך היו מגוונים, מתוכם הכוחות הבולטים היו הציונים המדיניים (הרצל, וייצמן, ז'בוטינסקי). הם פעלו להשיג הכרה בינלאומית בזכותו של העם היהודי לבית לאומי בארץ־ישראל. במקביל, פעלו ראשי הציונות המעשית (ברל כצנלסון, דוד בן גוריון, יצחק טבנקין) והם קבעו עובדות בשטח והתיישבו בארץ־ישראל, עיבדו את האדמות, גאלו וכבשו את הקרקע.

ישובים, מושבים וקיבוצים החלו לקום כבר במהלך המאה התשע עשרה ובראשית המאה העשרים, אך הציונות הגיעה להישג המדיני הראשון שלה ביום 2 בנובמבר 1917 בעת קבלת הצהרת בלפור. היה זה מכתב ממוען אל הלורד רוטשילד מאת שר החוץ הבריטי, הלורד ארתור ג'יימס בלפור, והוא התבקש להעבירו להסתדרות הציונית. הצהרת בלפור כידוע מציינת כי ממשלת הוד מלכותו "רואה בעין יפה" הקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ־ישראל.

להצהרה זו אין שום תוקף משפטי מחייב, אולם כאשר ממשיכים לקרוא במגילת העצמאות ומתקדמים בציר ההיסטורי, מגלים תאריך בעל חשיבות יוצאת דופן

בהיסטוריה היהודית החדשה, - 24.7.1922 - יום קבלת
"המנדט על פלשתינה".

עוד לפני הצהרת בלפור בשנת 1917, היה קיים בארץ־
ישראל בית יהודי לאומי בפועל, שהורכב מכמה עשרות
מושבים וקיבוצים במערב ארץ־ישראל ובצפון מזרחה.
בשטחי ארץ־ישראל מנתה האוכלוסייה כמאה אלף
יהודים, אשר הקימו מושבים החל מאזור הגולן, הבשן
והחורן ועד מישור החוף, העמקים, השומרון, יהודה וצפון
הנגב. הבית הלאומי הוקם בעבודה קשה, בהקמת תשתית
ובעיבוד אדמה על־פי חוק. ישות ציונית כבר התקיימה
בפועל בארץ, ולכן הצהרת בלפור, ובהמשך "המנדט על
פלשתינה", רק אשררו את קיום היישוב היהודי כישות
לאומית ופוליטית בארץ, כפי שהבין זאת גם וינסטון
צ'רצ'יל באומרו כי "היהודים פה בזכות ולא בחסד"².
היהודים הרוויחו את מדינתם ביושר, לאחר שעמדו לצד
בעלות הברית לאורך שתי מלחמות עולם³.

2 הספר הלבן של צ'רצ'יל, 3 ביוני 1922.

3 דרשוביץ, אלן. "ישראל, כתב הגנה", תל־אביב : מטר, תשס"ד, 2004,
עמ' 74-75.

פרק שלישי

"המנדט על פלשתינה"

כתב המנדט הוא מסמך היסטורי מטעם חבר הלאומים ובו מפורטת הזכות הפוליטית של היהודים לכונן מדינה בשטח פלשתינה⁴. המנדט הוקם רק בשביל לחדש את מדינת יהודה העתיקה ולהגשים את הצהרת בלפור

4 השטח "פלשתינה" מתייחס לאזור גיאוגרפי, גם על ידי ממשלת הוד מלכותו בממלכת בריטניה בזמנו. מקור השם פלשתינה לשטחי ארץ-ישראל הוא בעונש שנגזר על היהודים על ידי הקיסר הרומאי אדריאנוס לאחר מרד ברכוכבא, שמאותה סיבה שינה גם את שמה של ירושלים ל"קולוניה אילייה קפיטולינה". הרומאים, שניסו לטשטש ולהרוס כל זכר של היהודים בארץ-ישראל, שינו את שם הארץ ל"פלשתינה", על שם העם הקדום, הפלישתים, שישבו בארץ בעבר הרחוק. "פלשתינים" הוא השם שבו התייחסו אל אזרחי הארץ היהודים והערבים בתקופה לפני קום המדינה ועל כן "המנדט על פלשתינה" מתייחס לאזור הגיאוגרפי ולא לעם כזה או אחר.

באמצעות הפעלה של סעיף 22⁵ באמנת חבר הלאומים. המנדט מפרט את הזכות שיש ליהודים להתיישב בכל מקום במערב פלשתינה, כלומר מן הירדן ועד הים התיכון. ארץ-ישראל יועדה למן הרגע הראשון להיות מדינה יהודית, ומעצמת המנדט תנחה אותה לקראת עצמאותה ותנקוט את הצעדים הפוליטיים המנהליים והכלכליים הדרושים להקמתו המחודשת של הבית הלאומי היהודי. זכויות אלה, המעוגנות בחוק הבינלאומי, לא עברו כל שינוי והן תקפות גם כיום. "המנדט על פלשתינה" לא התקבל כרעם ביום בהיר, אלא אומץ על ידי חבר הלאומים

5 סעיף 22 באמנת "חבר הלאומים" קובע:

"אותן מושבות וטריטוריות אשר כתוצאה מן המלחמה האחרונה פסקו מלהיות תחת ריבונות המדינות אשר שלטו בהן בעבר ואשר מיושבות על ידי עמים אשר עדיין אינם מסוגלים לעמוד בזכות עצמם תחת התנאים המחמירים של העולם המודרני, יש ליישם את העיקרון לפיו רווחתם ופיתוחם של עמים אלה מטילים על האנושות חובת נאמנות קדושה וביטחונות להוצאתה לפועל של נאמנות זו חייבים להיות מגולמים באמנה זו. "השיטה הטובה ביותר ליישום מעשי של עיקרון זה היא בכך שהנחיה של עמים כאלה תופקד בנאמנות בידי אומות מתקדמות אשר בזכות משאביהן, ניסיוןן ועמדתן הגאוגרפית נמצאות במצב הטוב ביותר ליטול על עצמן אחריות זו, ואשר מוכנות לקבל אחריות זו, וכי הנחיה זו תבוצע על ידן כמנדטים בשם חבר הלאומים."

(The Covenant of the League of Nations)

מתוך ולמרות ההבנה שקיימת התנגדות ערבית למתן זכויות פוליטיות לעם היהודי בארץ־ישראל (פלשתינה). על כן נוסח כתב המנדט בצורה שנועדה להבטיח את הזכות של היהודים על ארץ־ישראל.

"המנדט עבור פלשתינה" הוא לא המנדט הבריטי עצמו כפי שמרבים להתבלבל. "המנדט עבור פלשתינה" הוא מסמך שנכתב לאחר מלחמת העולם הראשונה וממנו שאבה בריטניה את הסמכות לשליטה בארץ־ישראל. המסמך נכתב כאשר המעצמות חילקו ביניהן את אזורי השליטה במזרח התיכון על השטחים שהיו שייכים לאימפריה העות'מאנית שקרסה. המעצמות (בריטניה וצרפת) החליטו על הקמת מדינות לאום חדשות באזור המזרח־התיכון שיהיו תחת חסותן. כך למעשה הוקמו לבנון, סוריה ועיראק. ירדן הוקמה רק מאוחר יותר בשנת 1946, אז נלקח השטח המזרחי לנהר הירדן לטובת הקמת הממלכה ההאשמית, ועם חתימת הסכם השלום של מדינת ישראל עם ירדן בשנת '94, הכירה מדינת ישראל בריבונות הירדנית על שטח זה.

משטר המנדטים הוקם על פי סעיף 22⁶ באמנת היסוד של חבר הלאומים (הארגון הבינלאומי שפורק וחודש

6 ראו הערה מס' 4.

בדמות האו"ם). האמנה נכללה בהסכמי ורסאי ובשאר ההסכמים אחרי המלחמה עם גרמניה, תורכיה ואוסטרו-הונגריה. החזון להקמת חבר הלאומים היה של נשיא ארצות-הברית וודרו וילסון והוא נכלל ב-14 הנקודות שלו מ-18 בינואר 1918. סעיף 22 נוסח על ידי הגנרל יאן כריסטיאן סמאטס ורעיונו קיבל אישור רשמי במועצת העשר ב-30 בינואר 1919. משטר המנדט הבריטי על שטחי ארץ-ישראל הוא הגוף המבצע שהופקד על קיום "המנדט עבור פלשתינה". ברגע שהמנדט הבריטי תם בריטניה החזירה, לפי החוק הבינלאומי, את המנדט לאו"ם. המנדט הבריטי חויב **משפטית** להבטיח את ייסוד הבית הלאומי היהודי (כלומר, מדינה יהודית) בארץ-ישראל.

פרק רביעי

תוכן "המנדט על פלשתינה"

"הואיל ובכך ניתנה הכרה לקשר ההיסטורי של העם היהודי לפלשתינה, [ולהנחת] יסודות עבור הקמה מחודשת של הבית הלאומי שלהם בארץ הזו..."⁷
מתוך המבוא ל"מנדט על פלשתינה"

משפט זה הכתוב למעלה, שנכתב בהקדמה ל"מנדט על פלשתינה", מסכם את רוחו וכוונתו של כתב המנדט. העם היהודי קשור לארץ-ישראל ובו הוא יבנה מחדש את ביתו הלאומי. המנדט, אם כן, הגדיר בפירוש שהזכות על ארץ-ישראל תהיה בידי היהודים. אין בו שום אזכור לזכות לאומית כלשהי לציבור אחר.

http://www.kr8.co.il/BRPortalStorage/a/52/78/50-6B7ML_7_09NSV.pdf

ומה בנוגע לשאר הקבוצות האתניות החיות בארץ? גם את נושא זה הסדיר כתב המנדט:

"המנדטור (כלומר בריטניה) יהיה אחראי ליצור בארץ תנאים פוליטיים, אדמיניסטרטיביים וכלכליים, אשר יבטיחו את הקמתו של הבית הלאומי היהודי, כמפורט במבוא, ואת התפתחותם של מוסדות שלטון עצמי, וכן את שמירת זכויות האזרח, והזכויות הדתיות של כל תושבי פלשתינה, ללא הבדל גזע ודת"
(מתוך סעיף 2 של המנדט על פלשתינה).

לגבי הישוב היהודי, **המנדט עצמו** דורש מממשלת ארץ-ישראל לפעול על מנת להקל על הגירת היהודים לארץ-ישראל ולסייע בהתיישבות צפופה של היהודים בכל רחבי הארץ (סעיפים 6 ו-7).

בסעיף 25 ב"מנדט על פלשתינה" אישר חבר הלאומים לבריטניה לדחות ביצוע חלק מתנאי המנדט לגבי האזור שממזרח לירדן וזאת רק לאחר שיקבלו אישור לדחייה כזו ממליאת חבר הלאומים. הבריטים מעולם לא ביקשו דחייה כזו ולכן גם לא קיבלו אישור. למרות זאת, כאמור, ירדן הוקמה בשנת '46 ובניגוד להחלטות חבר-הלאומים. המסמך כולו אושר בהצבעה פה אחד ללא מתנגדים במליאת חבר הלאומים בתאריך 24.7.1922.

ומה בנוגע לדרישת הערבים "הפלשתינים" להגדרה עצמית?

פרופסור יוג'ין ו' רוסטוב, מומחה למשפט בינלאומי, בדק את היסוד החוקי לטענתם של הערבים הפלשתינים להגדרה עצמית, וקבע כי המנדט הקיים דוחה זאת מכול וכול:

"שטח המנדט למעשה נשמר עבור העם היהודי למטרות של הגדרה עצמית, תוך הכרה בקשר ההיסטורי של העם היהודי לארץ... המשפט הלאומי המקובל וגם מגילת היסוד של האו"ם אינם מכירים בזכות של כל קבוצת אנשים הטוענת כי היא אומה, למדינה משלהם".⁸

לפני הקמת ארגון האומות המאוחדות, נעשה ניסוח של סעיף 80 של אמנת האו"ם, שמקפיא את המצב הקיים בנושא זכויות הגורמים השונים באזור, עד להפיכת משטר המנדט למשטר נאמנות. השינוי לא קרה עד סיום המנדט הבריטי, ומכיוון שמדינת ישראל היא זו שמימשה את מטרתו הסופית של המנדט - הקמת מדינה ריבונית לעם אשר לו יועדה הטריטוריה - ומשום שהכרזת המדינה

8 א. הרץ, אלי. "ארץ זו היא ארצי, המנדט על פלשתינה (ארץ־ישראל)". Forest Hills, N.Y. : Myths and Facts, Inc., 2008, עמ' 14.

התקיימה כמה שעות לפני תום המנדט ולכן קיבלה ממנו תוקף, אין האו"ם רשאי להחליף את המשטר ועליו לפעול לאור החלטות חבר הלאומים הקודמות בנושא. במהלך השנים שבין מלחמת העצמאות (1948) למלחמת ששת הימים (1967), הערבים אשר חיו תחת שלטון ירדני ומצרי לא טענו לעצמאות פלשתינית באזורי הגדה המערבית. זו טענה ודרישה שהופיעה "לפתע" לאחר מכן, כשהשליטה באזור חזרה להיות ישראלית.⁹ לאורך השנים ולמעשה החל מקום המדינה, סירבו הערבים להתפשר ודרשו את כל שטח ארץ-ישראל. בחוקה של ארגון הפת"ח ובאמנת חמאס מופיעה במפורש הדרישה להשמיד את מדינת ישראל באמצעות מאבק מזוין ובלתי מתפשר, כלומר אין כוונה להסתפק רק בשטחי יהודה, שומרון וחבל עזה בלבד, שגם הם כפי שנוכחנו לדעת, שטח שיועד למדינה היהודית על פי המשפט הבינלאומי.¹⁰

9 א. הרץ, אלי. "ארץ זו היא ארצי, המנדט על פלשתינה (ארץ-ישראל)".

Forest Hills, N.Y. : Myths and Facts, Inc., 2008, עמ' 11.

10 [http://www.memri.org.il/cgi-webaxy/sal/sal.pl?lang=he&act=show&ID=107345_memri&dbid=articles&dataid=1685=](http://www.memri.org.il/cgi-webaxy/sal/sal.pl?lang=he&act=show&ID=107345_memri&dbid=articles&dataid=1685)
http://reut-institute.org/data/uploads/officialheb/20060206_Hamas%20Covenant.pdf

פרק חמישי

סילוף ופגיעה בכתב המנדט לאורך השנים

קיימת דעה כוזבת, אוניברסלית כמעט, כאילו החלטת החלוקה של העצרת הכללית של האו"ם מיום 29 בנובמבר 1947 היא אשר "הולידה" את מדינת ישראל. לאמתו של דבר, החלטת חלוקה זו עמדה בניגוד גמור לסעיף 80 של אמנת האו"ם ולכן לא היה לה תוקף. הניגוד היה בכך שבעת ההצבעה על ההחלטה המשטר התקף בארץ־ישראל היה משטר מנדט מתוקף החלטה של חבר הלאומים, ואסור היה לשנות בו כל זכות שהיא מכיוון שלא הוחלף במשטר נאמנות.

כאשר האו"ם עסק בשאלת ארץ־ישראל, ביום 31 באוגוסט 1947, הציעה הוועדה המיוחדת של האו"ם לענייני ארץ־ישראל (UNSCOP) תוכנית חלוקה שהכירה בזכויות הלאומיות של הערבים בארץ־ישראל המערבית,

ובייחוד בשטחי הגליל, יהודה, שומרון ומישור החוף הדרומי מאשדוד עד גבול מצרים, וכן בחלקים מהנגב המערבי, ובהם באר־שבע ומה שהיה לימים אילת. תכנית זו וקידומה היו הלכה־למעשה בלתי־חוקיים מבחינת החוק הבינלאומי.

מתברר שכלל לא עלה על דעתם של חברי הוועדה, שייצגו אחת עשרה מדינות בראשותו של אמיל סנדסטרום, נשיא בית המשפט העליון של שוודיה, כי לאו"ם אין כל סמכות חוקית לחלק את הארץ, שכן הערבים לא היו בעת ההצבעה על תכנית החלוקה, בבחינת "נהנים" או "מוטבים" - מבחינה לאומית - הזכאים להגדרה עצמית לפי כתב המנדט.

תכנית החלוקה הבלתי חוקית, עם תיקונים טריטוריאליים מסוימים שנעשו בתכנית המקורית שהוצעה על־ידי רוב חברי הוועדה המיוחדת, אושרה על־ידי העצרת הכללית של האו"ם ביום 29 בנובמבר 1947 בהחלטה 181.¹¹

מדובר בתפיסה מוטעית לפיה ארץ־ישראל שייכת גם לערבים וגם ליהודים - רעיון שהיה זר לחלוטין להחלטת סן רמו, לכתב המנדט, להחלטת חבר הלאומים ולאמנת

<http://www.knesset.gov.il/process/docs/un181.htm> 11

הגבולות הצרפתית־בריטית מיום 23 בדצמבר 1920.
על אף האמור לעיל, כמובן אין אנו מצרים על קבלת
ההחלטה על הקמת מדינה יהודית בארץ־ישראל על ידי
מועצת האו"ם, ואין להתעלם מן הנסיבות ההיסטוריות
וקבלת ההחלטה לקבל את הצעת החלוקה על ידי נציגי
העם היהודי בארץ־ישראל באותם הימים. עם זאת,
חשוב להבין את התוקף החוקי של הצעת החלוקה, על
אחת כמה וכמה כאשר הערבים החליטו לא לקבל אותה
ופתחו במלחמה על מנת לחסל את העם היהודי אשר
ישב בישראל.

פרק שישי

ארצות־הברית וכתב המנדט

מה לגבי ארצות־הברית? האם גם היא מחויבת לכתב המנדט? התשובה היא חיובית.

באמנה האנגלו־אמריקנית משנת 1924 הכירה ארצות־הברית בכל הזכויות המשפטיות אשר חודשו ואושרו לעם היהודי לפי כתב המנדט, כולל בזכותו של העם היהודי להתישב בכל חלקי פלשתינה וארץ־ישראל¹².

ממשלת ארצות־הברית מנועה אפוא, מבחינה משפטית, מלהתכחש לזכותם המשפטית של היהודים בישראל להקים יישובים ביהודה, בשומרון וברצועת עזה, אשר הקמתם אושרה על ידי ממשלת ישראל. נוסף על

12 דו"ח המשלחת המלכותית לפלשתינה, יולי 1937, פרק 2, עמ' 31.

כך, ארצות-הברית מנועה מבחינה משפטית מלמחות על הקמתם של יישובים אלה, מפני שהם מבוססים על זכות שנקלטה והשתרשה במשפט הפנימי של ארצות-הברית, לאחר שהאמנה משנת 1924 אושררה על ידי הסנאט האמריקני והוכרזה על ידי הנשיא קלווין קולידג' ביום 5 בדצמבר 1925. המדיניות האמריקנית, המתנגדת להתיישבות יהודית באזורי יהודה, שומרון ועזה, היא נושא ראוי לעיון משפטי בבתי המשפט האמריקניים, מפני שהיא פוגעת בזכויות משפטיות של העם היהודי שהוכרו בעבר על ידי ארצות-הברית, והמהוות עד היום חלק מהמשפט הפנימי של ארצות הברית¹³.

13 דו"ח המשלחת המלכותית לפלשתינה, יולי 1937, פרק 2, עמ' 31.

פרק שביעי

מיתוס עקירת ערביי הארץ

"יהודי העלייה הראשונה לא עקרו תושבים מקומיים ממקומם על ידי כיבוש או הפחדה כשם שעשו האמריקנים והאוסטרלים [בעבר], הם קנו אדמה כחוק ובגלוי - הרבה ממנה נחשב בלתי ניתן לעיבוד - מבעלים שלא גרו עליה..."
אלן דרשוביץ, "ישראל - כתב הגנה"

עד כה הבנו כי הזכות המשפטית הבינלאומית של העם היהודי על ארץ־ישראל עודנה עומדת איתן ובתוקף עד ימינו. אולם, האם בהתיישבותנו בארץ לא עקרנו את תושבי הארץ הערביים מיישוביהם? המיתוס הנודע לפיו פליטים יהודים מאירופה עקרו ממקומה אוכלוסייה מוסלמית גדולה וותיקה שהייתה מבוססת בארץ־ישראל מאות שנים, הוא טענה שקרית.

אינטלקטואלים פלסטינים מאשרים עובדה זו, כדברי המלך עבדאללה מהממלכה ההאשמית של ירדן, אשר אישר את העובדה שהערבים הרבו למכור את אדמותיהם ולאחר מכן לבכות עליהן. מחקרים שנכתבו הוכיחו שיהודי העלייה הראשונה לא עקרו תושבים מקומיים כשם שעשו קולוניאליסטים מרחבי העולם במהלך ההיסטוריה המודרנית, אלא קנו את האדמה כחוק ובגלוי¹⁴.

גם הסופר מארק טווין, בספרו "מסע תענוגות בארץ הקודש", שנכתב לאור ביקורו בארץ־ישראל בשנת 1867, טוען לגבי הארץ כי מדובר ב"ארץ שוממה שאדמתה עשירה למדי, אלא שכולה עולה שמיר ושית, מרחב דומם ואבל... יש כאן עזובה שאפילו הדמיון אינו יכול להעניק לה תפארת, חיים ומעש. הגענו בשלום להר תבור... כל הדרך לא ראינו נפש חיה... בשום מקום לא היה עץ ולא שיח"¹⁵.

אדמות רבות שנקנו ביוקר היו אדמות לא ראויות לעיבוד שבעליהן לא התגוררו עליהן. נוסף לכך כמות הערבים בארץ־ישראל הייתה דלילה מאוד טרם הגעת היהודים לארץ. חלק גדול מהשטחים אשר נקנו על ידי

14 דרשוביץ, אלן. "ישראל, כתב הגנה", תל־אביב: מטר, תשס"ד, 2004, עמ' 36-40.

15 טווין, מרק. "מסע תענוגות בארץ הקודש", אור יהודה: מחברות לספרות, תשס"ט, 2009.

יהודים מערבים, היו שטחים בבעלות אנשים אשר לא התגוררו בהם כלל, אלא חיו בביירות או בדמשק. קרקעות אלו לרוב היו לא מעובדות ושוממות והוכשרו ליישוב וחקלאות על ידי היהודים שקנו אותן¹⁶. כל זאת בנוסף לעובדה שעוד טרם העלייה הראשונה, היה קיים ישוב יהודי ובעל מוסדות בשטח ארץ־ישראל¹⁷.

16 ראה הערה 13.

17 ראה הערה 3.

פרק שמיני

ארץ־ישראל - בזכות ולא בחסד

כל אלו מובילים אותנו למצב הנוכחי. לישראל, אשר מחזיקה בידה את זכויות הריבונות של העם היהודי על ארץ־ישראל, הזכות המשפטית המלאה להחזיק בידה את כל השטחים אשר שחררה במלחמת ששת הימים (1967). שטחים אלו נכללו בהגדרת הבית הלאומי היהודי בתקופת המנדט, או שהיו חלק בלתי נפרד מארץ־ישראל, ושנותקו בצורה בלתי־חוקית מהבית הלאומי היהודי כאשר שורטטו גבולותיה של ארץ־ישראל לאורך השנים.

מסיבה זו, איש אינו יכול להאשים את ישראל כאילו "כבשה" שטחים בניגוד למשפט הבינלאומי, מכיוון ששטחים אלה היו בבירור חלק מהבית הלאומי היהודי או מארץ־ישראל. לפיכך, כל הוויכוח הנסוב כיום סביב השאלה אם ישראל צריכה למסור "שטחים כבושים" או

"מוחזקים" לבעליהם הערבים, כביכול, כדי להבטיח שלום - הוא אחד הזיופים הגדולים של המשפט הבינלאומי ושל הדיפלומטיה העכשווית.

התוצאה של מעשי החבלה, הפירושים המוטעים, העיוותים וההתכחשות המפורשת לכל מה שכתב המנדט מייצג, היא שהזכויות המשפטיות של היהודים וזכות הריבונות על כל ארץ-ישראל, כפי שנוסחו והתקבלו תחילה בהחלטת סן רמו ובכתב המנדט קופחו, והמקור לבעיה הוא חוסר הכרתנו ועמידתנו על זכויותינו.

יש מקום לחזור לשיח על עובדות, צדק ואמת. עם ישראל זקוק למידע על מנת לשוב להאמין שדרכו היא צודקת ואינה ניתנת לערעור. רק כך כל משא-ומתן אפשרי שיתנהל בעתיד על שטחי ארץ-ישראל יפתח מתוך עמדה מוסרית וצודקת יותר, ולא מעמדה מתרפסת ומתנצלת.

יתרה מכך, לאחר מלחמת ששת הימים וכאשר ישראל שלטה על שטחי רמת הגולן, יהודה ושומרון וסיני כולל עזה, נקבעה החלטת האו"ם מספר 242¹⁸ בנוסח שלה בשפה האנגלית שקובעת כי על ישראל למסור "שטחים" מסוימים ולא את כל "השטחים", וזאת אך ורק

<http://www.knesset.gov.il/process/docs/un242.htm> 18

בתמורה ל"הפסקת כל התביעות ומצבי המלחמה, כיבוד העצמאות והריבונות הטריטוריאלית וקיום בגבולות מוכרים". אפילו על-פי החלטה זו לישראל הזכות "לחיות בשלום בתוך גבולות מוכרים ובטוחים", וכל אלו מהווים עדות לכך שזכותו של העם היהודי על שטחי יהודה ושומרון ועל שאר שטחי ארץ-ישראל גוברת על זכותו של כל עם אחר.

מאז סיום מלחמת ששת-הימים, ניסתה ישראל לפנות למשא ומתן על מנת לפתור את הבעיה המדינית ולכונן שלום, תוך נכונות למסור שטחים אשר תפסה במלחמה נגד צבאות ערב, ששאפו להשמדה. אך הגורמים הערביים - פרט לאנואר סאדאת, נשיא מצרים שנרצח לאחר חתימת ההסדר המדיני עם ישראל, וחוסיין מלך ירדן - לא הסכימו להכיר ב"ישות הציונית", כלשונם¹⁹.

וזו למעשה, הטעות ההיסטורית של היישוב היהודי בארץ-ישראל, שלא השכיל להתעקש על הזכויות המשפטיות הבינלאומיות אשר המעצמות עצמן יסדו והכירו בהן בעבר.

19 דרשוביץ, אלן. "ישראל, כתב הגנה", תל-אביב: מטר, תשס"ד, 2004, עמ' 108-112.

על כל יהודי וכל תושב מדינת ישראל לדעת ולזכור
כי משפטית וחוקית, נוסף על הזכות ההיסטורית - כל
שטח בארץ־ישראל הוא שטח המיועד בראש ובראשונה
ליישוב היהודי. אין עלינו להצטדק או להרגיש נחותים
בעת הגעה לדיון בתחום זה, וודאי שאין עלינו להתפשר
על קיומנו, בזכות ולא בחסד, בארץ אבותינו ההיסטורית.

ציר זמן

הצהרת בלפור.	2.11.1917
ועידת סן רמו מתקנת ומאשררת את "המנדט עבור פלשתינה".	19.4.1920
חוזה הגבולות הצרפתי-אנגלי.	23.12.1920
אישור "המנדט עבור פלשתינה" פה אחד על ידי מליאת חבר הלאומים.	24.7.1922
אישור האמנה האנגלו-אמריקנית המכירה בזכויות היהודים על ארץ-ישראל לפי כתב המנדט, בסנאט האמריקני.	5.12.1925
הצעת החלוקה של אונסקו"פ.	31.8.1947
אישור תכנית החלוקה של ארץ-ישראל בעצרת האו"ם.	29.11.1947
הכרזת העצמאות עלידי דוד בן-גוריון.	14.5.1948
סיום רשמי של המנדט הבריטי ומדינת ישראל נכנסת בנעליו" תוך שמירת רצף זכויות.	15.5.1948

ביבליוגרפיה

ורשימת קריאה נבחרת

ספרים

- בייקר, אלן (עורך ראשי), זכויותיה של ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי, הוצאות: המרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה, ירושלים, 2012.
- א. הרץ, אלי. "ארץ זו היא ארצי, המנדט על פלשתינה (ארץ-ישראל)". Forest Hills, N.Y. : Myths and Facts, Inc., 2008.
- דרשוביץ, אלן. "ישראל, כתב הגנה", הוצאת מטר, תל אביב, 2004.
- טווין, מרק. "מסע תענוגות בארץ הקודש", הוצאת מחברות לספרות, אור יהודה 2009.
- נווה, אייל, "המאה ה-20: מאה שהפכה סדרי עולם", הוצאת ספרי תל-אביב, תל אביב 1994.
- פיטרס ג'ואן. "מאז ומקדם". הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל אביב, 1988.

מאמרים, הרצאות ומסמכים רשמיים

הצהרת בלפור.

המנדט על פלשתינה.

החלטותיה של ועידת סן רמו.

סעיפים 94 ו-95 מתוך הסכם סוור, המסמכים את החלטותיה

של ועידת סן רמו.

דו"ח המשלחת המלכותית לפלשתינה, יולי 1937.

מגילת העצמאות.

אריה ל' אברני, המאבק עם ממשלת המנדט על קרקעות

המדינה, קתדרה 12, יולי 1979.

אייל נווה, ההסדרים הנלווים הולכים בעקבות חוזה ורסאי.

גבריאל שפר, עקרונות הפרגמאטיזם הבריטי: הערכה מחדש

של המדיניות הבריטית כלפי ארץ־ישראל בשנות השלושים,

קתדרה 29, ספטמבר 1983, עמ' 113-144.

גדעון ביגר, קביעת הגבול המזרחי של ארץ־ישראל המנדטורית,

קתדרה 20, יולי 1981.

יצחק גיל־הר, הפרדת עבר־הירדן המזרחי מארץ־ישראל, קתדרה

12, תמוז תשל"ט, יולי 1979, עמ' 47-69.

מיכאל כהן ועמיצור אילן, דיון: ההחלטה על יציאת הבריטים

מארץ־ישראל, קתדרה 15, אפריל 1980.

סרטונים והרצאות

http://www.youtube.com/watch?v=Lv_g7cL9GTM

<http://www.youtube.com/watch?v=aCi9QMPhMd8>

הרצאתו של מר זאב ז'בוטינסקי בנושא 'הזכות המשפטית על ארץ־ישראל'. (לתיאום הרצאות בנושא ניתן לפנות לזאב ז'בוטינסקי:

(zeev@tagar.com

מי היא התנועה "אם תרצו"?

• **אם תרצו** מאמינה בחידוש הציונות וחיזוק האמונה בצדקת הדרך של עם ישראל ומדינת ישראל. מתוך הבנה כי שום חברה אינה יכולה לשרוד ללא אמונה עמוקה בצדקת דרכה. • מטרתה העיקריות של **אם תרצו** הן לפעול להתחדשות השיח, ההגות והאידיאולוגיה הציונית, להבטחת עתיד העם היהודי ומדינת ישראל ולקידום החברה הישראלית אל מול האתגרים שבפניה.

• **אם תרצו** פועלת לבניית חברה ציונית וקידום ערכים ציוניים בתחום האקדמיה, התרבות, החינוך, התקשורת והפוליטיקה בישראל. • **אם תרצו** הוקמה בשנת 2006 לאחר מלחמת לבנון השנייה עלידי אנשי רוח, סטודנטים ומילואימניקים, כתנועה חוץ פרלמנטרית הפועלת לחיזוק וקידום ערכי הציונות בישראל. • **אם תרצו** היא התנועה הציונית היחידה המבצעת הסברה למען ישראל והציונות- בתוך החברה הישראלית.

• חלק מרכזי בפעילותה של **אם תרצו** הוא מאבק נגד תופעת הדה-לגיטימציה של מדינת ישראל ומתן מענה לתופעות פוסט ואנטי ציוניות. התנועה פועלת בהיקף ארצי. התנועה מפעילה כ-15 נציגויות בקמפוסים וכן מתנדבים שאינם סטודנטים. בנוסף מפעילה מערך סיוע לשעת חירום ברמה ארצית.

לינק סריקה

פרטים והצטרפות:

אלון שוורצר • ראש אגף משאבי אנוש

054-6650137 • alon.s@imti.org.il